

Мінкіна Ольга,
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Науковий керівник: **Бялковська О.А.,**
д-р екон. наук, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Питання розвитку сільських територій України нині є вкрай важливим для вивчення в різних галузях науки. Продуктивне і ефективне функціонування українського села безпосередньо впливає на рівень економічної та продовольчої безпеки держави, стабільності економічної ситуації в країні, розвитку аграрних підприємств і є результатом діючої державної політики у цій сфері. Поряд з тим для сільських територій України характерною є розбалансованість розвитку в економічній, соціальній, адміністративній, правовій, технологічній, екологічній, культурній, освітній та інших площинах, що зумовлює формування процесів деградації і потребує докорінного перегляду державної політики у цій сфері. Перешкодою інтенсивного та сталого розвитку сільських територій, у першу чергу стає відсутність конструктивного державного управління, у тому числі державної мотивації, фінансового забезпечення, слабка орієнтація на сучасні світові стандарти, диспропорції сільськогосподарського виробництва. Вплив низки дестабілізуючих факторів зумовлюють низький загальний рівень життя сільського населення та демографічну кризу, збільшення числа депресивних сільських територій, екологічне та радіаційне забруднення, деградаційні процеси у сфері культури, що призводить до загроз економічній та національній безпеці держави. [2].

Незважаючи на зусилля держави в проведені економічних та соціальних реформ в країні, ситуація в сільській місцевості залишається кризовою. Основною причиною неефективного функціонування сільського господарства, поряд із низьким рівнем його інвестиційної привабливості, роздрібненістю виробничої сфери, неврегульованістю системи економічних взаємовідносин та нехтуванням об'єктивними економічними законами, є недооцінення ролі і значення розвитку сільських територій. Нині сільські території України продовжують занепадати. Водночас демографічна ситуація цілком обґрунтовано викликає занепокоєння як державних чиновників, так і широких верств суспільства. Скорочення чисельності населення, низька тривалість життя і стрімке падіння народжуваності, від'ємне сальдо міграції, що стали характерними ознаками демографічних процесів упродовж останніх двох десятиріч, дають підстави стверджувати про наявність у країні демографічної, і як наслідок, поселенської кризи. [1].

Проблеми розвитку сільських територій висвітлювались в дослідженнях І. Гнибіденка, С. Горлова, В. Збарського, Г. Кваснікової, В. Мацибори та інших. Важливого теоретичного та практичного значення набуває дослідження європейського досвіду та його адаптації до національних умов, однак, незважаючи на цінність проведених досліджень, окремі питання, пов'язані з виявленням характерних особливостей світового досвіду розвитку сільських територій та їх адаптації до національних умов потребують подальшого висвітлення. [3].

Слід відмітити, що досліджуючи тему розвитку сільських територій наші практики імплементують світовий досвід в українські реалії. Вивчаючи досвід, наприклад Польщі, можна оминати ряд допущених помилок і провести реформування з меншими втратами.

Серед проблем розвитку сільських територій, насамперед, є продовження погіршення тут кількісних і якісних параметрів демографічних процесів внаслідок складних соціальних та економічних умов проживання на селі,

низького рівня доходів сільського населення. Низька народжуваність та високий рівень смертності досягли критичної межі.

Оплата праці в аграрній сфері продовжує бути найнижчою серед галузей економіки, загострюються проблеми бідності, знижується життєвий рівень селян. У структурі грошових доходів домогосподарств у сільській місцевості вона складає близько 39%, тоді як 59% сімейного бюджету у домогосподарствах селян витрачається на продовольчі товари. Фактичний рівень душевого споживання харчових продуктів в порівнянні з науково обґрунтованими нормами становить у середньому 63%.

Фактично припинився розвиток соціальної інфраструктури села, скорочується обслуговування сільського населення соціальними послугами. Доступність сільського населення до послуг соціального спрямування з року в рік знижується, погіршується їх асортимент та якість.

Сучасна демографічна ситуація в Україні викликає занепокоєння, оскільки їй притаманна низка загрозливих тенденцій, зокрема:

- ✓ низька тривалість життя,
- ✓ надвисока смертність чоловіків працездатного віку,
- ✓ рівень дитячої смертності в Україні удвічі вищий за середній в Європі, Україна має один із найнижчих рівнів народжуваності у світі,
- ✓ епідемічні показники захворюваності на туберкульоз у 10-12 разів перевищують аналогічні показники розвинених країн,

Варто зазначити, що Україну охопила катастрофічно масштабна епідемія ВІЛ-інфікованих.

Відсутність ефективної політики, щодо народонаселення в сільській місцевості України значно ускладнює демографічну ситуацію, яка поряд з категоріями відтворення та розселення належить до основних понять системи знань про народонаселення.

Незважаючи на зусилля держави в проведенні економічних та соціальних реформ в країні, ситуація в сільській місцевості залишається кризовою. Вимагають вдосконалення правові умови бюджетування сільського розвитку,

доступу сільського населення до земельних, матеріально-технічних, кредитних та інформаційних ресурсів. За таких умов дослідження питання формування принципів засад управління розвитком сільських територій в Україні набуває особливої актуальності.

Потрібно розробити в площині держави та громадськості ряд заходів щоб удосконалити нормативно-правову базу, що сприятиме якісному управлінню на рівні місцевого самоврядування, сформує продуктивне громадське суспільство на сільських територіях.

Список використаних джерел

1. Дудзяк О.А. Відновлення і розвиток сільських територій: теорія, методологія і практика : дисертація, Кам'янець-Подільський, 2019.
2. Дудзяк О.А. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. Відновлення та розвиток сільських територій: теорія, методологія і практика, Кам'янець-Подільський, 2019.
3. Іванишин В.В., Дудзяк О.А. Застосування в Україні досвіду розвитку сільських територій європейських країн та США. Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету, 2015.
4. Дудзяк О. А. Імплементация світового досвіду ведення політики розвитку сільських територій до українських реалій. Ефективна економіка. 2018. №2
5. Бородіна О. Сільський розвиток в Україні: Проблеми становлення / О. Бородіна, І. Прокопа // Економіка України. – 2009. – № 4. – С. 74-85.
6. Іванишин В.В. Бялковська О.А. Проблеми та перспективи розвитку людського потенціалу сільських територій України. Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та аспірантів. Випуск 46 ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
7. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: Конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії: монографія / В. І. Борденюк. – Київ, 2007. – 576 с.